

Sångpostillan - Sextonde söndagen efter Trefaldighet

Bidrag från Bengt Pleijel
2008-08-07
Senast uppdaterad 2020-09-20

Sextonde söndagen efter Trefaldighet

Döden och livet

Tredje årgångens läsningar:
GT-text: Job 14,13-15
Epistel: Filipperbrevet 1:20-26
Evangelium: Markus 5:35-43
Psaltarpsalm: 107:18-22

Dagens bön:
Evige Gud,
du som har liv och död i dina händer,
bevara oss i tron på Jesu seger över döden,
så att vi når fram till det eviga livet.
Genom din Son Jesus Kristus, vår Herre.
Amen.

Sextonde söndagen efter Trefaldighet brukar ibland kallas ”höstens påskdag”. Vi möter här de tre som Jesus uppväckte från döden: Lasaros, änkans son i Nain och en tolvårig dotter till synagogsföreståndaren Jairos. (På hebreiska heter h Jair, som betyder Han (Gud) ger ljus. I Bibel 1917 heter han Jaírus (den latinska formen med betoning på andra stavelsen, på i). Bibel 2000 använder den grekiska formen Jáiros).

Gud för dig är allting klart är psalmen 217, skriven av Biskop Elis Malmeström 1937 och 1965 och sjungs på en melodi av kapellmästaren Georg Christoph Strattner år 1691. Det är en älskad psalm som nu ska följa oss i denna predikan.

Predikans text: Markus 5: 35-43

Medan Jesus ännu talade kom det bud till synagogföreståndaren från hans hem:
”Din dotter är död. Du skall inte besvära Mästaren längre.”

Men Jesus, som hörde deras ord, sade till föreståndaren: ”Var inte rädd, tro bara.” Sedan lät han ingen mer än Petrus och Jakob och hans bror Johannes följa med, och de gick hem till föreståndaren. Där såg han upprörda människor som g och klagade högt.

Han gick in till dem och sade: ”Varför ropar ni och gråter? Flickan är inte död, hon sover.”

Då skrattade de åt honom. Men han körde ut allesammans och tog med sig flickans far och mor och lärjungarna och gick in där hon låg.

Så tog han barnets hand och sade: ”Talita koum!” (det betyder: Lilla flicka, jagsäger dig, stig upp!).

Och genast reste sig flickan och gick omkring, hon var tolv år gammal. De blev utom sig av förvåning, men han förbjöd dem att låta någon veta vad som hade hänt.
Sedan sade han åt dem att ge flickan något att äta.

Vi läser psalm 217 vers 1.

Gud, för dig är allting klart,
allt det dolda uppenbart.
Mörkret är ej mörkt för dig
och i dunklet ser du mig.

För Gud är allting klart, ja visst. För Gud går det inte att dölja något. För Gud är mörkret inte mörkt. Men för oss är det så. Men in Gud! Om jag säger: Mörker må täcka mig, ljuset omkring mig bli natt, så är inte mörkret mörkt för dig, natten är ljus som dagen, s mörkret är ljus. (Psalt 139:11-12).

Men människor på Jesu tid och människor i vår tid fastnar i mörker. Strax före vår text berättar Markus om sjönöd på Gennesare lärjungarna var med om. Och vi får en dramatisk skildring av hur svinproduktionen på andra sidan sjön kraschar. Markus berättar också om vad som händer när Jesus och hans lärjungar kommer tillbaka till Kafarnaum. Jesus möter i folkvimlet en synagogföreståndare som är i djupaste nöd för sin sjuka dotter och han möter en kvinna med blödningar som smyger sig bakom Jesus för att röra vid honom.

Kan någon av oss leva sig in i dessa händelser? Ja, också vi hamnar i stormar, livskrascher och företagskriser. När sådant händer är det som om hela världen kommer i gungning. En pappa som försummat sina barn för karriärens skull, vaknar plötsligt upp då hans tolvåring blir svårt sjuk. Vi ser hur han ger sig ut på en lång vandring för att leta rätt på hjälp. En kvinna med blodsjukdom, som kostat ut mycket pengar på läkarbesök utan att det hjälpt, sträcker sig efter det sista halmstrået – hörntofsen på Jesu mantel.

I dessa mörka situationer ropar vi: Gud, var är du?

Vi läser i Psalm 22:2.

Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig?

I Psalm 10 vers 1 hör vi en fråga:

Varför, Herre, står du långt borta och håller dig dold i tider av nöd?

I Psalm 13:2-3 hör vi detta nödrop:

Hur länge skall du glömma mig, Herre? Hur länge skall du dölja ditt ansikte?

Hur länge skall tankarna mala, mitt hjärta ängslas dag efter dag?

Och ett rop från vår tid: Varför är du långt bortom rymder vida men inte hos mig?

Det märkliga med dessa psaltarpsalmer är att de börjar i djupaste nöd men slutar i lovsång. Det är som om den helige Ande inspirerat dessa psalmförfattare för vår skull. De hjälper oss att först uttrycka vår nöd och sedan dras vi in i Guds kärleks närvaro.

Psalmen 217 vers 1 har detta budskap till oss. Gud, för dig är allting klart, allt det dolda uppenbart. Alltså: Gud ser dig!

Hur reagerar du inför de orden? Tänker du dig Gud som ett stort öga? Han ser allt, han vet allt. Det går inte att dölja något för honom. Säger du då: Usch, vad hemskt! Lika hemskt som att idag bli avslöjad av TV:s Granskning. Hela svenska folket får sedan veta hur galen jag är.

Gud ser dig! Säger du i stället: O vad underbart!. Har jag verkligen sett Gud och blivit vid liv? Det är Hagars ord när hon mött Gud i en svår livskris. Hon gav Gud namnet Seendets Gud (Se 1 Moseboken 16:13-14). Hon var sedd. Uppmärksammad från högsta ort. Andra vänder bort blicken eller ser ned på mig. Vad underbart att åtminstone Gud ser mig!

Seendets Gud säger om sig själv: Jag tronar upphöjd och helig men finns hos den modlöse och försagde. Jag ger de försagda mod, ger de modlösa kraft (Jesaja 57:15). När vi vänder oss mot honom händer det något. Han sänder sitt ljus in i vårt mörker. C ljuset lyser i mörkret och mörkret har inte övervunnit det (Joh 1:5).

Nej, mörkret är ej mörkt för dig och i dunklet ser du mig. Låt oss sjunga vers 1 två ggr.

Vi läser psalm 217 vers 2.

Läk mitt öga att jag ser
hur du är i allt som sker.
Där jag bäst behöver dig
är du allra närmast mig.

Varför har vi så svårt att se hur Gud griper in i det som händer?

Kan det bero på någon svår chock? Man kan tänka sig att synagogföreståndaren går där i något slags chocktillstånd. Hans dotter sjuk, svårt sjuk. Han går liksom i dvala.

Emmausvandrarerna var så chockade över det som hänt med Jesus på Långfredagen, att de inte känner igen honom (Lukas 24:16,31). En djup sorg kan göra att man blir alldeles blind och inte ser någon annan än sig själv.

Varför har vi så svårt att se hur Gud griper in i det som händer?

Kan det bero på någon ögonsjukdom? Jesus säger att orsaken till att vi är så trångsynta beror på att vi stirrat allt för länge på alla andras synder. Då sätter sig en stor bjälke i vårt eget öga. som gör att vi inte ser klart, varken på Gud eller på vår nästa (Se Matt

7:1-5).

Psalmen 217 vers 2 hjälper oss att be: Läk mitt öga att jag ser hur du är i allt som sker. Jag behöver möta den store Läkaren. Han är specialist på ögonsjukdomar. Han botar genom att ge oss en injektion av liv. Till Nikodemus säger Jesus: Den som inte blir född på nytt kan inte se Guds rike (Joh 3:3). Men den som får detta liv han kan se! Läk mitt öga att jag ser hur du är i allt som sker.

Det betyder inte att Gud vill allt som sker.

Gud vill inte krig, svält, olyckor, fångläger, sjukdom??? Men hur förhåller sig Gud till allt detta?

Det är mycket svåra frågor. Ingen människa på jorden har någonsin kunnat ge ett uttömmande svar. Ingen befrias från att brottas med dem. Men när vi går till vår Bibel med dessa frågor och bär fram dem i bön inför vår himmelske Fader, kan vi se, att han inte utanför denna nöd. Hans händer skälver. Jag ser hans ögon som gråter. Det är som han säger: Jag vill inte allt som sker.

Gud vill inte allt som sker. Men Gud är med i allt som sker och Han vill något med allt som sker.

Vad vill han?

Ofta förhindrar Gud det onda. Bibeln skildrar Gud som den ständigt aktive, den levande. Han är ständigt i färd med att bekämpa det onda.

Och Gud förvandlar det onda!

Gud kan vrida det som är ont, så att det blir till en välsignelse för oss. Josef sade till sina bröder: Ni tänkte ont mot mig, men Gud har tänkt det till godo (se 1 Mos 50:20).

Jag kan inte ta allt ur Guds händer. Men jag kan lägga allt i Guds händer, så att han kan förvandla det. Gud vill inte allt som sker, men han vill något med allt som sker. Hemligheten med de första kristnas lovsång var att de lärt sig att aldrig vara ensamma med sina problem. De lämnade ständigt över dem till Gud.

När jag lever i denna kärleksrelation med Gud kan jag upptäcka denna hemlighet: Där jag bäst behöver dig är du allra närmast mig.

Låt oss sjunga den versen två ggr.

Vi läser psalm 217 vers 3.

Och om jag ej mer förmår
gå i tro den väg du går,
led mig vid din fasta hand
steg för steg mot livets land.

Jairos var en framstående representant för synagogan. Han var föreståndare för synagogan med uppgift att leda gudstjänsten. Dåtidens kyrkoherde, ungefär. Vi ser hur han faller ned för Jesu fötter när han möter honom. Det vittnar om en hög uppskattning av Jesus. Jesus var inte hela sitt liv föraktad och övergiven av människor (Jes 53:3). Att Jairos faller ned inför Jesus visar på att han själv är i stor nöd. Han talar med Jesus om min lilla dotter. Dotterns nöd är hans. Hon är nära att dö, säger han. Han ber om Jesus att komma och lägga händerna på henne så att hon räddas till livet.

Jesus botar ofta människor med att lägga händerna på dem.

Jesus tar barnen i sin famn och lägger händerna på dem.

Människor utrustas med Andens gåvor genom handpåläggning (Apg 8:17).

De tecken som skall följa dem som är kristna är enligt Markus 16:18 att de skall lägga händerna på de sjuka och göra dem friska. Enligt Hebr 6:2 hör handpåläggningen till de första grunderna av läran om Kristus.

Ibland möter vi människor som är trötta, uppgivna till både kropp och själ, människor som ej mer förmår gå i tro den väg du går. vi då? Varje mamma vet. Barnet blir feberhet och gråter. Hon tar det i sin famn, lägger händerna om det, ropar och ber inom sig till Jesus: Min lilla dotter är sjuk….

Vi kan också säga till Jesus, när vi sitter hos någon som är sjuk: Jesus låt nu mina händer vara dina händer, som du lägger på de sjuka….

En kvinna fick frågan: Varför går du i kyrkan? Hon svarade: Jag vill bli berörd av Jesus. Det vi önskar både för andra och för oss själva är en beröring från Jesus.

När Jairos ber Jesus komma och lägga händerna på sin dotter, går Jesus med honom. Jairos kanske inte uttrycker sig som Elis i psalmen 217: led mig vid din fasta hand steg för steg mot livets land. Men det var just det som Jesus gjorde. Han ledde honom steg för steg mot livet, hälsan, det friska livet. Han knyter inte näven mot honom. Han pekar inte finger mot honom. Han tar hand om honom.

Men något händer på vägen, som gör att synagogföreståndaren får vänta. Fullt med folk trängs omkring Jesus. Många rör vid honom. Men det är en kvinna som rör vid honom. Hon rör vid hörntofsen på hans mantel.

Jesus bar den klädsel som var vanlig för en jude. Han var klädd i mantel och på manteln satt hörntofsar. Om dem står det i 4 Mos 15:37 ff: I varje hörntofs satt en violett tråd. Dessa tofsar skulle hjälpa dem att minnas alla Herrens bud och följa dem i stället för att irra omkring i trolöshet som era hjärtan och ögon förleder er till. (Kanske ett klädmode vi skulle klä karlarna i.)

Många rör vid Jesus i folkhopen. Men en kvinna rör vid honom, så att han känner att kraft går ut från honom. Hon rör vid honom bakifrån. Då händer det. Blodflödet stannar. Hon känner i sin kropp att hon är botad. (Markus berättar om detta i 5: 24 & 34.)

Vi som lever nu hör med till den stora skaran som längtar efter denna beröring med Jesus. Vi klarar inte av detta krångliga liv utan honom. Och vi säger det till honom och vi sjunger: Och om jag ej mer förmår gå i tro den väg du går, led mig vid din fasta hand steg för steg mot livets land. Vi sjunger den versen 2 ggr.

Vi läser psalm 217 vers 4

När min tanke, tvivelstrött,
obetingligt motstånd mött
och ej mera mäktar strid –
inneslut den i din frid.

Nu först kommer vi in i dagens predikotext. Den börjar med de orden: Medan Jesus ännu talade kom det bud till synagogföreståndaren från hans hem: ”Din dotter är död. Du skall inte besvära Mästaren längre.”

Jesus har talat in tro och liv i en kvinnas liv.

Då kommer någon och talar in otro och död i en synagogföreståndares liv. Denne man som nu är mycket trött efter den långa vandringen, ja, inte bara trött i kroppen utan i tankarna, som bara snurrar runt med tvivel och oro, han får nu möta det som psalmen uttrycker med orden obetingligt motstånd.

Men Jesus, som hörde deras ord, sade till föreståndaren: ”Var inte rädd, tro bara.” Vad tänker föreståndaren när han hör de orden? Blir han ännu mer tvivelstrött? Det är klart att han är rädd för att de har rätt. Dottern har dött. Detta att tro var väl inte bara? Eller var det något i Jesu röst som får honom att släppa rädslan och bara följa med. Var inte rädd, tro bara. Var inte rädd för att det värsta ska hända. Tillsammans går de sedan mot hemmet och med dem går bönegruppen: Petrus och Jakob och hans bror Johannes.

När människor försöker trösta oss och säger: Tro bara! Bekymra dig inte så mycket, får vi bara ännu ett bekymmer: Bekymret över hur vi inte ska bekymra oss. Men när Jesus säger det, så märker du något: På ett gåtfullt sätt strömmar det ut kraft från Jesus. Han säger det som han säger. När han talar, då sker det något.

När de kommer fram till hemmet har man börjat ordna med begravningen. Huset är fullt av gäster, som kommit för att delta i sorgen. Flöjtblåsare och gråterskor finns på plats. Man hör flöjtblåsarens gälla och skärande klagotoner och gråterskorna som sörjer och ropar och gråter. I Österlandet kan man verkligen uttrycka sin sorg, hos oss dövar man den med tableter.

Mitt in i denna gråtande skara ser vi nu hur Jesus, barnets pappa och de tre lärjungarna går in. Och vi hör Jesu ord till dem som gråter och klagar högt: Varför ropar ni och gråter? Flickan är inte död, hon sover.” Då skrattade de åt honom.

Kanske en del av er har erfarenhet av detta: man skrattar åt att det fortfarande finns dem som tror på vad Jesus säger. När Jesus säger att döden inte ska ha sista ordet att säga om oss. Och när Jesus säger att Döden är en sömn, som han en gång ska väcka oss ur, då kommer hånet, detta obetingliga motstånd. Men då är Jesus där alldeles nära och till honom får säga: När min tanke, tvivelstrött, obetingligt motstånd mött och ej mera mäktar strid – inneslut den i din frid.

Låt oss sjunga den versen två ggr.

Vi läser psalm 217 vers 5.

All din nåd är öppen famn
och ditt namn en ljuvlig hamn.
Vad du vill är helighet,
men du är barmhärtighet.

Det som sedan händer börjar inte med öppen famn. När man hånskrattar åt Jesus, kör han ut dem. Han måste ha använt ett visst våld i detta. Precis som när han rensade Jerusalems tempel (läs Johannes 2:13-22).

Sedan tar han med sig flickans far och mor och de tre lärjungarna, de som också var med honom på förklaringsberget och i Getsemanes bönekamp. De går in till flickan där hon ligger. Lätt märke till hur återhållsamt och sakligt och enkelt Markus sedan berättar om vad som händer. Han tar inte med många detaljer som skulle kunna höjda effekten.

Jesus går fram till sängen, tar flickans hand och säger: Talita koum! Markus återger här Jesu ord på arameiska, det språk som Jesus talade. Andra ord, som Jesus säger, översätter Markus, men inte detta. Orden måste ha etsat sig fast. Han låter det stå men förklarar vad de betyder. Det betyder, skriver Markus: Lilla flicka, jag säger dig, stig upp.

Och det som Jesus säger sker. Flickan reser sig och går omkring. Och reaktionen blir att de som är med om det blir utom sig av förvåning.

Jesus ger två befallningar: Det ena är att de inte får berätta om detta. Hur skulle de klara det? Vem kan tåla att tala om detta oerhörda som de sett och hört? Men kanske det är sagt också till oss. Vi måste först låta det som skett få mogna inom oss. Jesus ville inte skapa sensation. Hans tid är ännu inte inne. För mycket prat kan förstöra det han vill göra för oss.

Den andra befallningen Jesus ger är att de skall ge flickan något att äta. Han som är Livets bröd (Joh 6:35) ger flickan Liv och Bröd.

Vad vill nu denna berättelse säga oss?

Berättelsen börjar med att Jesus driver bort dem som hånar och skrattar. Den slutar med att hans händer öppnar sig som en öppen famn. Har jag hittat dit, har jag kommit rätt. All din nåd är öppen famn och ditt namn en ljuvlig hamn. (jfr Psalm 42:1).

Vi ser in i den Heliges hjärta. Den helige har hjärta för de arma. Vad du vill är helighet, men du är barmhärtighet. Jag tronar upphöjd och helig men finns hos den modlöse och försagde. Jag ger de försagda mod, ger de modlösa kraft (Jesaja 57:15).

Paulus uttrycker det så här i dagens epistel: För mig är livet Kristus och döden en vinning (Fil 1:21). Döden är inte det sista som ska sägas om oss. Döden är en besegrad fiende, som blir Guds tjänare med uppdrag att föra oss till Livet. När vi hittat in i hamnen Jesus får vi höra det som han sa till en gråtande syster till Lasaros: Jag är uppståndelsen och Livet, den som tror på mig skall leva om han än dör. Och den som lever och tror på mig skall aldrig någonsin dö (Joh 11: 25-26).

Det står i Hebreerbrevet 2:14f att Jesus blev människa för att göra dödens herre maktlös och befria alla dem som lever i fruktan för döden. Det som befriar oss från fruktan för döden är att lära känna Jesus. När Jesus uppväckte döda pekade han på vem han var Livets Konung. Och när han själv dör och uppstår förstår vi att Jesus är starkare än döden. Vi behöver inte vara rädda för att dö när Jesus. Därför att Jesus uppstod från de döda på tredje dagen vågar vi tro på syndernas förlåtelse, de dödas uppståndelse och ett nytt liv.

De tre som denna söndags texter berättar, Lasaros, änkans son och Jairos dotter blev alla uppväckta från döden av Jesus. De fick leva en tid till på jorden men sedan dog också de. Budskapet till oss i detta är vi inte får leva här på jorden för alltid. Men vi får alltid leva med Jesus. Han tänds ett nytt liv i oss så att vi kan se den härliga lott som det är att leva där döden sin överman fått (Psalm 258:2).

All din nåd är öppen famn och ditt namn en ljuvlig hamn. Vad du vill är helighet, men du är barmhärtighet. Låt oss sjunga den versen 2 ggr.

Du Ordbrukare! Berätta texten!
Begrunda texten!
Bevara ett by-heart ord i ditt hjärta!

I Bibelskolans skattkammare letar du rätt på Nyfikenhetsvandring 5.
Där får du fem ljusteser som är bra att ha
då tankarna går i krok och man hamnar i mörker.

